

36600 VIII Vaststelling van de begrotingsstaten van het  
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII)  
voor het jaar 2025

Nr. 178 Brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur  
en Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2025

Op openbare scholen hebben ouders de mogelijkheid om voor hun kind vormingsonderwijs aan te vragen. Dit onderwijs wordt gefaciliteerd door het Centrum voor Vormingsonderwijs (CvV). Sinds 2019 ligt wettelijk verankerd dat het CvV structureel middelen ontvangt vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Op vormingsonderwijs was eerder een bezuiniging voorzien. Met het amendement Bontenbal zijn de middelen voor het vormingsonderwijs weer opgenomen op de begroting.<sup>1</sup> Over een dergelijke subsidie moet eens in de vijf jaar een verslag gepubliceerd worden over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk.<sup>2</sup> Hiervoor is in

2023-2024 een evaluatie uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut. De evaluatie was gericht op de invulling van vormingsonderwijs in de praktijk en de doelmatigheid van de subsidie.

Via deze weg wordt uw Kamer het evaluatierapport aangeboden. De inzichten uit het evaluatierapport zijn meegenomen bij het opstellen van de nieuwe subsidieregeling, die per 1 augustus 2025 in werking moet treden. Bij deze brief ontvangt u het ontwerp van een wijzigingsregeling.<sup>3</sup>

#### *Belangrijkste uitkomsten evaluatieonderzoek*

Het evaluatierapport toont aan dat met enige regelmaat het aanbod op verzoek van de schoolleiding gerealiseerd wordt, waarbij de wens van ouders niet meegenomen of zelfs niet uitgevraagd wordt. Dit terwijl de subsidieregeling gestoeld is op het

---

<sup>1</sup> Kamerstuk 36 600 VIII, nr. 14

<sup>2</sup> Artikel 4:24 van de Algemene wet bestuursrecht

<sup>3</sup> Conform artikel 4.10 van de Comptabiliteitswet 2016 zal ik deze regeling niet eerder vaststellen dan 30 dagen na de datum van toezending van het ontwerp van deze regeling aan uw Kamer

keuzerecht van ouders. Het rapport geeft tevens weer dat een groot deel van de zendende instanties<sup>4</sup>, schoolleiders en vakleraren overwegend positief is over hoe het CvV haar rol vervult. Daarnaast is in de laatste jaren een verschuiving in aanbod te zien van het klassieke model, waarbij leerlingen les krijgen over één denominatie door één vakleerkracht, naar het carrouselmodel, waarbij leerlingen een lessenserie van meerdere denominaties door meerdere vakleerkrachten aangeboden krijgen.

### *Wijzigingsregeling*

Uit de evaluatie is gebleken dat in de onderwijspraktijk het vormingsonderwijs niet altijd op verzoek van ouders gegeven wordt en via het carrouselmodel soms vermengd wordt met onderwijs, waarvoor de verantwoordelijkheid bij de school ligt. Het rapport geeft een aantal praktijkvoorbeelden weer, waaruit blijkt dat dit carrouselmodel op sommige scholen geïntegreerd is in burgerschapsonderwijs en het reguliere onderwijs over geestelijke stromingen. Op deze scholen wordt het carrouselmodel dan ook structureel gegeven aan alle leerlingen, zonder dat ouders daar expliciet toestemming voor gegeven hebben. Daarbij ontstaat het risico dat ouders niet meer het vormingsonderwijs van hun voorkeur kunnen ontvangen. Dit is onwenselijk. Met de wijzigingsregeling wordt daarom beoogd de positie van ouders te verstevigen en de doelmatigheid van de inzet van middelen te vergroten. Voor al het aanbod – dus ook voor het carrouselmodel – geldt dat het alleen kan worden aangeboden als dat op verzoek van ouders is. De volgende evaluatie zal moeten uitwijzen of deze wijzigingen inderdaad hebben geleid tot een doelmatiger inzet van de middelen voor vormingsonderwijs, waarbij de keuze van ouders voor het vormingsonderwijs leidend is.

### *Voorhang van wijzigingsregeling*

In de OCW-begroting is ook voor de komende jaren subsidie voorzien onder de naam 'Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs'. Om die reden is bijgevoegde wijzigingsregeling opgesteld voor de subsidieverlening de komende jaren.

---

<sup>4</sup> Het CvV is een samenwerking tussen zeven levensbeschouwelijke organisaties voor vormingsonderwijs: protestants, katholiek, boeddhistisch, islamitisch, hindoeïstisch, joods en humanistisch vormingsonderwijs. Deze levensbeschouwelijke organisaties worden de 'zendende instanties' genoemd.



Deze regeling wordt hiermee bij uw Kamer voorgehangen en wordt niet eerder vastgesteld dan 30 dagen na de datum van toezending van het ontwerp van deze regeling.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

M.L.J. Paul

Ter griffie van de Tweede Kamer der  
Staten-Generaal ontvangen op 3 juli 2025.

De wens om over de voorgenomen voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling nadere inlichtingen te ontvangen kan door ten minste dertig leden van de Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 1 oktober 2025.

De voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling kan niet eerder worden gedaan dan op 2 oktober 2025 dan wel binnen veertien dagen na het verstrekken van de in de vorige volzin bedoelde inlichtingen.

***Bij de termijnen is rekening gehouden  
met de recesperiode van de Tweede Kamer.***